

Med. 4. 27. Hār. 229. — 2) *Schwert* H. an. Med. — 3) *eine Art Ente* (कारण्डक) H. an. Med. Hār. — 4) *eine best. Pflanze* (दलाक) H. an. Med. Hār.

कारण्डक (von कारण्ड) m. *Korb* Vjutr. 137. 216. — Vgl. पुष्प°, योग°. कारण्डकनिवाप (क° + नि°) m. N. pr. einer Localität in der Nähe von Rāgagṛha Burn. Intr. 436. Nach SCHIEFNER, Lebensb. 316. fg. (86. fg.) identisch mit कलन्दकनिवास.

कारण्डव्यूह (क° + व्यूह) m. Titel eines buddh. Werkes Burn. Intr. 220. 227. fgg. Lot. de la b. I. 332. 428. Die vollständige Form ist गुणकारण्डव्यूह. — Vgl. कारण्डव्यूह.

कारण्डम् m. *Fisch* Trik. 1, 2, 15. Etwa von कारण्ड *Korb*, weil er darin gefangen wird?

कर्तल (कर + तल) m. *die flache Hand* Suṣr. 1, 316, 10. उरः शिरश्च ज्ञान्नि जघ्नुः कर्तलैर्मुहुः R. 2, 66, 17. रोषादिनिष्पिष्य भृशं कर्तले कर्म 5, 85, 4. कर्तलगतमपि नश्यति Pāṇāt. II, 133. III, 269. Çāk. 80. कर्तलीकर zwischen die Hände fassen: ततः कर्तलीकृत्य व्यापि कलाकलं विषम् । अन्तयन्महदेवः Buṅg. P. 8, 7, 42.

कर्ताल (कर Hand + ताल) n. *Cymbel* Wils. ÇKDr. Auch कर्ताली f. Trik. 1, 1, 119. कर्तालक n.: कलकं कास्यनिर्मितकर्तालकम् Ra-grun. zu Tithjādīt. im ÇKDr. कर्ताली bed. auch *das-in-die-Hände-Schlagen*: यथा न स्यादलीकपटकर्तालीपटुरवः Udbhaṭa im ÇKDr.

कर्तोया f. N. pr. eines Flusses AK. 1, 2, 3, 32. H. 1083. MBh. 2, 374. 3, 8145. 13, 1699. VP. 181. LIA. I, 60. Ind. St. 1, 181. Soll aus dem *Wasser* (तोय), das in Çiva's. *Hand* (कर) bei der Hochzeit mit Pārvatī gegossen wurde, entstanden sein. Wils.

कर्तोयिनी f. N. pr. eines Flusses, wohl identisch mit कर्तोया, MBh. 13, 4887.

करद (कर + द) adj. *Abgaben entrichtend, Tribut zahlend*: वैश्येन वा करदेन MBh. 1, 7170. य इमे पृथिवीपालाः करदास्तव 3, 15288. (तम्) करदं चैव कृत्वा 2, 1107. करदीकर tributbar machen: ते — पाण्डुना करदीकृताः 1, 1462. — Vgl. करप्रद.

करदुम (कर + दुम) m. N. eines Baumes (कारस्कर) Rāṅg. im ÇKDr.

करधम (करम्, acc. von कर Hand + धम blasend) Vop. 26, 54. m. N. pr. zweier Fürsten: यदा स परमामार्तिं गोो ऽसौ सपुरो नृपः । ततः प्रदध्मौ स करं प्राडुरासीत्ततो वरम् ॥ ततस्तान्नयत्सर्वान्प्रत्यमित्रान्नराधिपान् । एतस्मात्कारणाद्वाञ्छन्विश्रुतः स करधमः ॥ MBh. 14, 78. fg. 2, 327. 13, 6260. Hariv. 1831. Buṅg. P. 9, 2, 25. 23, 16. VP. 332. 442. LIA. I, Anh. xv. Im Gefolge Çiva's Vjāpi zu H. 210.

करधय (करम् + धय) Vop. 26, 54.

करपण्य (कर + पण्य) n. *die als Tribut dargebrachte Waare*: पुधिराय यत्किंचित्करपण्यं प्रदीयताम् MBh. 2, 1032.

करपत्र (कर + पत्र) n. 1) *Säge* AK. 2, 10, 35. मण्डलाग्रकरपत्रे स्यातो ह्येने लेखने च Suṣr. 1, 26, 14. 11. Hit. 49, 11. Auch *करपत्रक* n. H. 918. — 2) = *करपात्र* Ġaṭādh. im ÇKDr.

करपत्रवत् (von करपत्र 1.) m. *Borassus flabelliformis* Lin. (wegen der Aehnlichkeit der Blätter mit einer Säge) Çabdaḥ. im ÇKDr.

करपत्रिका f. = *करपत्र* 2. = *करपात्र* Hār. 116. Ġaṭādh. im ÇKDr.

करपर्ण (कर + पर्ण) m. N. zweier Pflanzen: 1) = *गिण्डावृक्ष* (wofür

wir u. *घसपत्रक* unnöthiger Weise भाण्डिवृक्ष vorgeschlagen haben). — 2) = *रत्नैराड* Rāṅg. im ÇKDr.

करपल्लव (कर Hand + पल्लव Spross) m. *Finger* Dev. 4, 26.

करपात्र (कर Hand + पात्र Schale) n. *ein Spiel im Wasser, bei dem man sich mit den Händen bespritzt*, Hār. 116.

करपाल (कर Hand + पाल beschützend) m. *Schwert* AK. 2, 8, 3, 57. H. 144. — Vgl. कर्वाल.

करपालिका (von करपाल) f. *ein kurzes Schwert oder eine ähnliche Schneidewaffe* AK. 2, 8, 3, 59. — Vgl. कर्वालिका.

करप्रद (कर + प्रद) adj. = *करद* MBh. 3, 14774.

करफु *eine best. grosse Zahl* Vjutr. 184. — Vgl. कलङ्क.

कर्वाल und कर्वाल (Schwächung von करपाल) m. 1) *Schwert* H. 782. MBh. 1, 1432. Anā. 6, 15. Bhārta. Suppl. 18. Buṅg. P. 7, 8, 24. Mālat. 159, 9. Prab. 53, 4. कलपसि कर्वालम् Ġir. 1, 14. — 2) *Fingernagel* Çabdam. im ÇKDr.

कर्वालिका (Schwächung von करपालिका) f. *ein kurzes Schwert* (wie es die Turushka gebrauchten) H. 783.

कर्मा 1) m. Uṇ. 3, 121. a) *Mittelhand* AK. 2, 6, 3, 32. Trik. 3, 3, 284. H. 392. an. 3, 453. Med. bh. 14. *कर्मात्कर्मधृताः* (रालस्यः) MBh. 3, 16138. — b) *Elephantenrüssel* Bala beim Sch. zu Naish. 9, 43. *कर्मापमोत्र* Raḥ. 6, 83. *कर्मात्र* Çāk. 69. ad 62. Amar. 69. Buṅg. P. 8, 9, 17. Çiç. 10, 69. Burn. übersetzt das Wort durch *Rüssel*, der Scholiast des Amar. schwankt zwischen *Mittelhand* und *einem jungen Elephanten* (dessen Rüssel beim Vergleich gemeint sei), der Schol. in der Calc. Ausg. des Raḥ. und Mallin. zu Çiç. denken nur an die *Mittelhand*. Der Vergleich der *Schenkel* mit einem *Elephantenrüssel* ist den Indern ganz geläufig: कृत्तिकृत्तोपमसंकेतोत्र MBh. 4, 1197. नागनासो R. 5, 22, 2. *कर्णुकृत्प्रतिमः सव्यशोरुः* 27, 28. Kumāras. 1, 36. Für die Bed. *Rüssel*, welche nur Bala kennt, spricht ferner कर्मिन् und die folgende Stelle, wo Vṛtra's *Hand* mit einem *कर्म* verglichen wird: स तु वृत्रस्य परिधं करं च कर्मोपमम् । चिच्छेद् Buṅg. P. 6, 12, 25. In dieser und der vorhergehenden Bed. scheint das Wort sich an कर Hand anzuschließen. — c) *Kameel* Trik. H. an. Med. Adbh. Br. in Ind. St. 1, 40. *कर्माणां सक्तृन्नाणि कोषं तस्य* — उद्धृष्टं MBh. 2, 1200. *कर्मारुणगात्राणां हरीणाम्* 3, 16347. *व्यत्रापत्त खरा गोषु कर्मा ऽद्यतरीषु च* 16, 41. Suṣr. 1, 109, 19. 2, 329, 19. P. 5, 2, 73. f. *कर्मी* Ġaṭādh. im ÇKDr. — d) *ein junges Kameel* AK. 2, 9, 75. H. an. Med. *ein dreijähriges Kameel* H. 1233. *ein junger Elephant* (vgl. कलम) Sāras. zu AK. im ÇKDr. *तेन तथा कृतं यथा तस्य प्रचुरा उष्ट्राः कर्माश्च संमिलिताः* Pāṇāt. 229, 5. Dagegen werden Buṅg. P. 8, 2, 22. 25 *junge Elephanten* mit dem Worte bezeichnet. — e) *ein best. Parfum* (नख) Rāṅg. im ÇKDr. — f) *ein Bein* von Dantavakra, Fürsten der Karūsha, MBh. 2, 577. LIA. I, 608. — 2) f. *कर्मी* Tragia involucrata Lin. ÇKDr. u. वृश्चिकाली.

कर्मक (von कर्म) m. N. pr. eines Boten Çāk. 29, 15.

कर्मकाण्डिका (क° + का°) f. N. einer Pflanze (s. उष्ट्रकाण्डिका) Rāṅg. im ÇKDr.

कर्मञ्जक (कर + मञ्ज) m. pl. N. pr. eines Volkes MBh. 6, 377. कर्मञ्जिकाः VP. 196.